

ภาพเปลือยกับการสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรม

Nude Painting in Abstract Expressionism Style

ไพวรงค์ อ่อนนางาม¹

Paiwong Onna-Ngam

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ภาพเปลือยกับการสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรมเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับสตรีและรูปทรงของสตรีออกมาในรูปแบบจิตรกรรมภาพเปลือยตามแนวลัทธิสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรมที่มีเนื้อหาแสดงอารมณ์ที่รุนแรง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการวาดภาพเปลือยของปีเตอร์พอล รูบินส์ (Peter Paul Rubens) แล้วนำมาวาดภาพแบบลัทธิสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรมในประเด็นการใช้ฝีแปรง การปิดป้ายสีโดยฉับพลัน และการวาดภาพด้วยกลวิธีที่ไม่ใช่แปรงและพู่กันระบาย 2) สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเนื้อหาภาพเปลือยกับการสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรม ด้วยสีอะคริลิกบนผ้าใบกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตรกรรมและศิลปินอิสระผู้สร้างสรรคงานจิตรกรรมจำนวน 3 ท่าน กำหนดโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง(Purposive Sampling Random) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ภาพจิตรกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 ชิ้น เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะและนักวิชาการ โดยใช้เทคนิคเดลฟายประยุกต์ (Delphi Applied)

ผลการวิจัยพบว่า

1) จากการศึกษาผลงานจิตรกรรมภาพเปลือยของศิลปินลัทธิสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรมในประเด็น การใช้ฝีแปรง การปิดป้ายสีโดยฉับพลัน และการวาดภาพด้วยกลวิธีที่ไม่ใช่แปรงและพู่กันระบาย พบว่า การใช้ฝีแปรง การระบายสีส่วนใหญ่จะใช้แปรงขนาดใหญ่ระบายอย่างอิสระ ลากป้ายไปมา ลีลาและรอยแปรงที่เกิดขึ้น หนาแน่น รุนแรง และรวดเร็ว ทำให้ผลงานแสดงออกมาถึงพลังอารมณ์อย่างเต็มที่ น้ำหนักสี และรอยแปรง ตลอดจนรูปทรงที่เคลื่อนไหวอย่างอิสระ อารมณ์และความรู้สึกถูกนำมาใช้เป็นหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน การปิดป้ายสีโดยฉับพลัน พบว่า การระบายสีใช้กลวิธีการระบายสีที่สด และการที่ลากป้าย กระชากอย่างรวดเร็ว รุนแรงและฉับพลัน วิธีการสร้างรูปทรงเป็นการสร้างสรรค์อย่างอัตโนมัติ สามารถถ่ายทอดพลังอารมณ์ความรู้สึกจากภายในได้อย่างเต็มที่และรุนแรง ลักษณะทางกายภาพรูปแบบของผลงานปรากฏรูปร่างที่ไม่สมบูรณ์ เป็นการทำงานในลักษณะปล่อยจิตได้สำนึกออกมา เป็นการเขียนภาพแบบสดๆ และปิดป้ายสีอย่างฉับพลันทันทีและการวาดภาพด้วยกลวิธีที่ไม่ใช่แปรงและพู่กันระบาย พบว่า ลักษณะสำคัญที่ใช้สร้างสรรค์ผลงานได้แก่ ลักษณะการไหลย้อยของสี บางครั้งก็ใช้การสาดสีอย่างรวดเร็วและรุนแรง หรือการใช้สีกระเบื้องหยอดรดบนผืนผ้าใบซึ่งวางนอนราบกับพื้น การหยุดสีให้มีลักษณะเป็นจุดๆ เป็นการแสดงออกจากความรู้สึกส่วนตัวมากกว่าแสดงเรื่องอื่นใด การระบายสีมีลักษณะเหมือนกับว่าไม่มีการเริ่มต้นและไม่มีความสิ้นสุด เป็นวิธีการอัตโนมัติเหมือนกับการปลดปล่อยจินตนาการของศิลปิน

¹ นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาemail:gwart2555@hotmail.com

2) สร้างสรรค์ผลงานภาพเปลือยกับการสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรมตามแนวคิดที่สำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรม ผู้วิจัยสร้างสรรค์ผลงานด้วยสีอะคริลิกบนผ้าใบ ตามรูปแบบภาพเปลือยของปีเตอร์พอลล์ รูเบนส์กับการสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรม โดยใช้เทคนิค 3 วิธี ได้แก่ การใช้ฝีแปรงการปาดป้ายสีโดยฉับพลัน และการวาดภาพด้วยกลวิธีที่ไม่ใช่แปรงและพู่กันระบาย จากการศึกษาวิจัยพบว่ารูปทรงควรลดทอนให้มาก ใช้ฝีแปรงให้มีหลากหลายขนาด ลักษณะฝีแปรงให้สั้นไหล รวดเร็ว ฉับพลัน

คำสำคัญ : ภาพเปลือย การสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรม

Abstract

The research entitled “Nude Paintings and the Abstract Expressionism” focuses on the following : 1) Study Peter Paul Rubens’ nude paintings; 2) Create “Nude Paintings using an abstract expressionist format .This research used four paintings produced by the researcher as well as the data from experts and scholars in the field of fine arts, collected with the technique of Delphi Applied.

The findings showed;

1) In the aspect of ideas and representations of , nude paintings and the abstract expressionism are not just for the visual attractiveness, because something is also concealed behind the works. The artists are not so interested in the “abstraction”, nor adhere to anything, nor reduce the works of art to the designs of shapes, lines and colors which can be seen obviously in the paintings. The artists are able to convey intrinsic qualities such as emotions, anger, pain or other ideas in the created 2 dimensional space.. They do not contain any contents and stories, for they are the paintings which are perfect and intense by themselves

2) The creation of “Nude Paintings and the Abstract Expression” with acrylic color on canvas, the style abstract expression with acrylic color on canvas is the recreation of Peter Paul Rubens’ nude paintings according to the abstract expressionism with 3 techniques, which are brushwork, spontaneous gesture and painting without brushes.

Keywords : Nude Paintings, Abstract Expression

บทนำ

ในศตวรรษที่ 20 เป็นช่วงเวลาที่ยุคศิลปะได้สร้างสรรค์ผลงานที่แสดงความเป็นปัจเจกมากขึ้นกว่าที่เคยเป็นมา เกิดมุมมองทางสุนทรียภาพและการรับรู้ในรูปแบบใหม่ ศิลปินแต่ละคนได้พัฒนาทั้งในด้านแนวความคิด รูปแบบ และกลวิธีในการสร้างสรรค์ รวมทั้งมีการนำสื่อวัสดุใหม่ๆ เข้ามาใช้ด้วย ในขณะที่เดียวกันก็มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกิดการเรียนรู้และนำความรู้เพื่อนำไปพัฒนาผลงานของตนเอง “ศิลปินแต่ละคนต่างก็พยายามสร้างสรรค์ผลงานจากประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละคนนำมาพัฒนาสร้างสรรค์เป็นผลงานชิ้นใหม่ เกิดมุมมองทางสุนทรียภาพเฉพาะตน ซึ่งก่อให้เกิดผลงานศิลปะที่แปลกและแตกต่าง มีการแสวงหาแนวทางการสร้างสรรค์ศิลปะอย่างไม่หยุดยั้ง” (จิระพัฒน์ พิตรปรีชา, 2545 : 107)

แนวความคิดของศิลปะสมัยใหม่ควรที่จะเกี่ยวข้องกับโลกสมัยใหม่หรือเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะมีการผสมผสานความหลากหลายในความรู้ต่างๆ เข้ากับความรู้ลึกของศิลปินที่มีต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม ศิลปินจึงมิใช่อยู่เฉพาะในโลกส่วนตัวหรือโลกแห่งความฝันเท่านั้น ศิลปินสมัยใหม่ต้องมีโน้ตทัศน์ทางด้านความจริง (Truth) ซึ่งแสดงออกจากประสบการณ์ในแง่มุมต่างๆ เพื่อแสดงความจริงให้ปรากฏ เชื่อมั่นในการแสดงออกอย่างมีเสรีภาพตามลักษณะเฉพาะตนในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

ศิลปะภาพเปลือย เป็นที่คุ้นเคยต่อสายตาเรามาแล้ว และได้แสดงออกมาหลายรูปแบบ เช่นงานบาศกนิยม (Cubism) และศิลปะประเภทวัตถุนิยมต่างๆ ถึงกระนั้นงานสมัยใหม่บางประเภทอย่างเช่นลัทธิสำแดงพลังอารมณ์ (Expressionism) และลัทธิเหนือจริง (Surrealism) ก็ยังคงมีภาพเปลือยแอบแฝงอยู่มีใช้น้อย แต่ถ้าจะกล่าวถึงศิลปะกรรมตะวันตกโดยตรงแล้ว ภาพเปลือยไม่ว่า

จะเป็นรูปปั้น รูปสลัก หรือรูปเขียนก็ตาม ได้ถือกำเนิดมาตั้งแต่เริ่มต้นอารยธรรมเลยทีเดียว ภาพสลักชิ้นแรกของโลกสลักโดยฝีมือประติมากร ภาพสลักชิ้นนี้เรียกกันว่า วินัสสมัยหิน ก็เป็นรูปเปลือยเช่นกัน ภาพเปลือย ที่กล่าวขานกันว่าเป็นภาพเปลือยผู้หญิงในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่สวยงามที่สุดในโลกภาพนี้มีชื่อว่าวินัสแห่งวิลเลนดอล์ฟ (Venus of Willendorf) เป็นภาพเปลือยที่แสดงความสวยงามของหญิงสาว ในแบบยุคก่อนประวัติศาสตร์ จะเน้นถึงภาพหญิงสาวที่อวบอ้วนร่างกายใหญ่โต และแข็งแรงมีหน้าอกที่ใหญ่มีหัวนมที่ใหญ่อับบอบถึงความอุดมสมบูรณ์ในการให้น้ำนมเพื่อหล่อเลี้ยงบุตรได้ดีนอกจากนี้ยังต้องมีสะโพกที่ผายและกระดูกเชิงกรานที่ใหญ่และแข็งแรงเพื่อการตั้งท้องและอุ้มบุตรที่สำคัญหญิงสาวเหล่านี้ยังต้องมีอวัยวะเพศที่ใหญ่และแลเห็นได้อย่างเด่นชัดเพื่อการคลอดบุตรได้ง่ายส่วนภาพเปลือยที่กล่าวขานกันว่าเป็นภาพเปลือยผู้หญิงในสมัยประวัติศาสตร์ที่สวยงามที่สุดในโลกภาพนี้มีชื่อว่า วินัสถือเป็นศิลปะในแบบกรีกโบราณด้วยการออกแบบและจัดสร้างอย่างลงตัว คงไม่มีใครที่ไม่รู้จักวินัสเทวีแห่งความงาม ต่อมาในยุคของการฟื้นฟูศิลปวิทยา หรือยุคเรอเนอซองค์ เรอเนซองค์ยุคนี้ยอมให้มีการเลียนแบบผลงานคลาสสิกของกรีกและโรมันขึ้นบรรดาช่างหรือศิลปินในยุคนี้ได้มีการจำลองแบบผลงานต่างๆ ที่มีลักษณะคลาสสิกของอารยธรรมของตน อย่างเช่นงานจิตรกรรมมากมายเกี่ยวกับภาพเปลือยของทีเชียน (Titian) จอร์โจเน (Giorgione) และรูเบนส์ (Rubens) เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์กันระหว่างภาพเปลือยกับงานศิลปะนั้น มีความสัมพันธ์กันมาทุกยุคทุกสมัย ยกที่จะแยกให้เป็นอิสระต่อกันได้ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างภาพเปลือยกับลัทธิสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรม (Abstract Expressionism) ก็ต้องมีอย่างแน่นอนซึ่งศิลปินต่างพยายามที่จะหาแนวทางใหม่ที่มีได้ยากในรอยเดียวกับที่เคยเป็นมาในอดีตผลงานตามลัทธิ

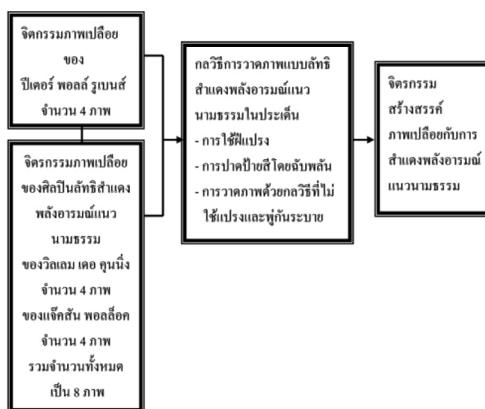
นามธรรมรูปแรกเกิดขึ้นในราวปี ค.ศ.1910 โดย คันทินสกี (Kandinsky) เป็นภาพระบายด้วยสีน้ำ คันทินสกีเห็นด้วยทุกประการต่อความสำคัญในการแสดงออกของฝ่ายนามธรรม ดังเช่นคำกล่าวของ คันทินสกี ซึ่งก่าจร สุนพงษ์ศรี ได้เรียบเรียงไว้ในหนังสือศิลปะสมัยใหม่ว่า “งานศิลปะก่อปรด้วยสิ่งสองสิ่งคือสิ่งที่อยู่ภายในกับสิ่งที่อยู่ภายนอก สิ่งที่อยู่ภายในคืออารมณ์ความรู้สึกของศิลปิน ความรู้สึกนี้มีความยิ่งใหญ่ต่อการปลุกเร้าความรู้สึกให้คล้ายคลึงกับสิ่งที่มิในผู้ชม (สิ่งที่อยู่ภายนอก) ลำดับเหตุการณ์คือ ความรู้สึกในศิลปิน มีผลต่อการรับรู้และการรับรู้มีผลต่องานศิลปะ และงานศิลปะมีผลต่อความรู้สึกของผู้ชม เมื่อความรู้สึกทั้งสองมีความคล้ายคลึงกัน ย่อมหมายความว่า งานศิลปะชิ้นนั้น ประสบผลสำเร็จ สิ่งที่อยู่ภายในคือความรู้สึกนั้นต้องมีอยู่ แม้ว่างานศิลปะจะเป็นสิ่งสมมติ สิ่งมีอยู่ภายในจะเป็นสิ่งกำหนดงานศิลปะกรรม” (ก่าจร สุนพงษ์ศรี, 2523: 217)

จากข้อมูลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจ ในงานจิตรกรรมเกี่ยวกับ การถ่ายทอดเรื่องราว เกี่ยวกับสตรีและรูปทรงของสตรีซึ่งเป็นเพศที่มีความสำคัญโดยธรรมชาติ เพราะเป็นผู้ให้กำเนิดและเป็นสัญลักษณ์ของความงามในหมู่มวลมนุษยชาติ จำเป็นต้องการถ่ายทอดเรื่องราวของสตรี ผู้ที่มี สตรีระตามธรรมชาติซึ่งแตกต่างไปจากสตรีระของ เพศตรงข้าม ออกมาในรูปแบบของงานจิตรกรรม ภาพเปลือยของสตรีแนวลัทธิสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรมที่มีเนื้อหาแนวแสดงอารมณ์ที่รุนแรง สำหรับต้นแบบภาพเปลือย ที่ข้าพเจ้าใช้เป็นแรงบันดาลใจ และเป็นหัวข้อในการวิจัย จะเป็นการนำผลงานภาพเปลือยของศิลปินที่มีชื่อเสียงในศตวรรษที่ 17 คือ ปีเตอร์พอล รูเบนส์ (Peter Paul Rubens) ศิลปิน มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม เป็นการทำงานในแนวเรื่องที่เคยมีมาก่อน แล้วนำมาปรับปรุงสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ เนื้อหาภาพเปลือยกับการสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรมตามแนวทางของผู้วิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาทฤษฎีการวาดภาพเปลือยของ ปีเตอร์พอล รูเบนส์ (Peter Paul Rubens) แล้ว นำมาวาดภาพแบบลัทธิสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรมในประเด็นการใช้สีแปร่ง การขาดป้ายสี โดยฉับพลัน และการวาดภาพด้วยกลวิธีที่ไม่ใช่แปร่งและพู่กันระบาย
2. สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเนื้อหา ภาพเปลือยกับการสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรม ด้วยสีอะคริลิกบนผ้าใบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เรียนรู้รูปแบบและกลวิธีที่เหมาะสมในการสร้างสรรค์จิตรกรรมลัทธิสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรม (Abstract Expressionism) และคุณค่าทางสุนทรียภาพ
2. ได้เรียนรู้และพัฒนาการใช้สีอะคริลิกบนผ้าใบ
3. ได้เผยแพร่ให้สังคมมีความตระหนักเห็นความสำคัญ รับรู้ เข้าใจ ในงานจิตรกรรมลัทธิสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรม
4. ได้ส่งเสริมการรับรู้คุณค่า ทางงาน

ทัศนศิลป์ ในรูปแบบจิตรกรรมภาพเปลือยกับการสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรม

5. เพื่อให้ผู้สนใจนำแนวคิดที่ได้ศึกษาไปพัฒนาหรือดัดแปลง เพื่อสร้างสรรค์งานด้านทัศนศิลป์ ตามความสนใจและความถนัดของตน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตรกรรมและศิลปินอิสระ ผู้สร้างสรรค์งานจิตรกรรม

1.2 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตรกรรมและศิลปินอิสระผู้สร้างสรรค์งานจิตรกรรม จำนวน 3 ท่าน กำหนดโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การศึกษา กลวิธีการวาดภาพแบบลัทธิสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรมประเด็นเกี่ยวกับการใช้สีแปร่ง การปาดป้ายสีโดยจับพลัน การวาดภาพด้วยกลวิธีที่ไม่ใช้แปร่งและและพู่กันระบาย และลักษณะท่าทางภาพเปลือย

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาพเปลือยกับการสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมภาพเปลือยกับการลัทธิสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรม จำนวน 4 ภาพ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 1

3.1.1 สังเกต วิเคราะห์ จิตรกรรมภาพเปลือย ของ ปีเตอร์พอลล์ รูเบนส์ จำนวน 4 ภาพ เพื่อใช้เป็นต้นแบบภาพเปลือยแทนการใช้ภาพเปลือยจากคนจริง ในประเด็น แนวคิด และลักษณะท่าทาง ได้แก่

- 1) ภาพเปลือยเป็นกลุ่ม 2 ภาพ
- 2) ภาพเปลือยเดี่ยว 2 ภาพ

3.1.2 สังเกต วิเคราะห์ภาพเปลือยของศิลปินลัทธิสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรมจำนวน 8 ภาพ เพื่อศึกษา

- 1) การใช้สีแปร่ง
- 2) การปาดป้ายสีโดยจับพลัน
- 3) การวาดภาพด้วยกลวิธีที่ไม่ใช้

แปร่งและพู่กันระบาย

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3.3 สร้างงานจิตรกรรมเนื้อหาภาพเปลือยกับการสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรมด้วยสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 90x120 เซนติเมตร จำนวน 4 ภาพ ตามข้อมูลที่ได้ศึกษาวิเคราะห์

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขึ้นที่ 1 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้าง จำนวน 4 ชิ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อรับคำแนะนำและปรับปรุง ต่อจากนั้นจึงนำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญ 1 ท่าน คือ อาจารย์ไพศาล มีสุนทร ซึ่งผู้วิจัยได้รับคำแนะนำในการปรับปรุงเกี่ยวกับกลวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน เช่น การใช้สีแปร่ง การใช้กลวิธีที่ไม่ต้องใช้แปร่งและพู่กันระบาย เช่นการสาดสี หยดสี และเทสี แล้วได้นำข้อมูลเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 2

ออกแบบชุดคำถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญ โดยเป็นชุดคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะ ข้อคิดเห็นในประเด็นคำถามที่ได้ออกแบบไว้ จากนั้นจึงได้นำข้อสรุปจากคำตอบ จากการสัมภาษณ์มาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานจำนวน 4 ภาพ

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขึ้นที่ 2

เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น จากการศึกษาเกี่ยวกับผลงานจิตรกรรมลัทธิสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรม ลักษณะคำถามเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ตรวจสอบโดยอาศัยดุลพินิจของผู้เชี่ยวชาญ คือ อาจารย์แนบ โสภิตพันธ์ อาจารย์ไพศาล มีสุนทร และ อาจารย์สาทิต ทิมวัฒน์บัณฑิตตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ที่ผู้วิจัย

สร้างขึ้นโดยหาความสอดคล้องของข้อความกับ
วัตถุประสงค์ และขอบเขตของการวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลด้วยเทคนิคเดล
ฟายประยุกต์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 การออกหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้นำเสนอรายชื่อของผู้เชี่ยวชาญทางด้าน
ศิลปะต่ออาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาคัดเลือกผู้
เชี่ยวชาญให้ตรงกับแนวทางการสร้างสรรค์ผลงาน
จิตรกรรม ภาพเปลือยกับการสำแดงพลังอารมณ์
แนวนามธรรมชุดนี้ และได้ข้อมูลที่หลากหลาย มี
ความตรงมากที่สุด จำนวน 3 ท่าน และออกหนังสือ
เชิญ โดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา ดังนี้

- 1) อาจารย์แนบ โสภิตพันธ์ ศิลปิน
อิสระ
- 2) อาจารย์สาธิต ทิมวัฒน์บัณฑิต
อาจารย์ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- 3) อาจารย์ไพศาล มีสุนทร ศิลปิน
อิสระ

4.2 การเก็บข้อมูลด้วยเทคนิคเดล
ฟายประยุกต์ โดยผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นซึ่ง
เป็นจิตรกรรมเนื้อหาภาพเปลือยกับการสำแดง
พลังอารมณ์แนวนามธรรม จำนวน 4 ภาพ และ
แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบราย
บุคคล มีการพรรณนาเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน
กับผู้เชี่ยวชาญ บอกจุดประสงค์ของการสัมภาษณ์
ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบตามลำดับคำสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้น

4.3 ผู้วิจัยนำผลงานที่สร้างสรรค์
พัฒนาตามข้อที่ 2 เสนอผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบ
สัมภาษณ์ที่มีเนื้อหาสาระเดียวกัน เพื่อหาฉันท
มติ (Consensus)

4.4 บันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์
ด้วยเครื่องบันทึกเทป เพื่อความถูกต้องครบถ้วน
และเพียงพอต่อการวิเคราะห์/สังเคราะห์ต่อไป

4.5 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล
ระหว่างเดือนมีนาคม 2553 ถึง เดือนพฤษภาคม
2556

สรุปผลการวิจัย

ศิลปะลัทธิสำแดงพลังอารมณ์แนวนาม
ธรรม คือ แบบอย่างจิตรกรรมในศิลปะ
นามธรรมซึ่งมีการแสดงออกผสมผสานกันระหว่าง
รูปทรงนามธรรมกับอารมณ์สะเทือนใจที่พวยพุ่ง
ออกมาอย่างปราศจากการควบคุมของจิตรกร
ผลงานแสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญ เต็มขนาด
แน่นอนฉบับล้น และเต็มไปด้วยพลังรุนแรงหลัก
การใหญ่อยู่ที่มีการแสดงออกอย่างอิสระและใช้สี
สดใส แสดงภาวะทางอารมณ์ของศิลปินซึ่งบังเอิญ
เกิดขึ้นโดยฉบับล้น ไม่ได้มีการเตรียมวางแผน
ล่วงหน้ามาก่อนซึ่งผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การใช้สีแปร่ง การระบายสีส่วนใหญ่
จะใช้แปร่งขนาดใหญ่ระบายอย่างอิสระ ลากป้ายไป
มา ลีลาและรอยแปร่งที่เกิดขึ้น ดูหนักแน่น รุนแรง
และรวดเร็ว ประกอบกับการใช้สีที่สดใส และค่า
น้ำหนักของสีที่แตกต่างกันทำให้ผลงานแสดงออก
มาถึงพลังอารมณ์อย่างเต็มที่ นอกจากนั้นทิศทาง
ที่เกิดจากค่าน้ำหนักสี และรอยแปร่ง ตลอดจนรูป
ทรงที่เคลื่อนไหวอย่างอิสระ ทำให้ผลงานโดยรวม
มีเอกภาพที่สมบูรณ์ ไม่กระจัดกระจาย หากส่วนที่
แตกต่างกันก็เป็นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งยังช่วย
เสริมสร้างความน่าสนใจให้มากกว่าเดิม รูปทรง
และเนื้อหาสาระของภาพถูกตัดตอนเกือบหมดสิ้น
อารมณ์และความรู้สึกถูกนำมาใช้เป็นหลักในการ
สร้างสรรค์ผลงาน สีและรูปทรงถูกนำมาใช้แสดง
ความรู้สึกจากภายในให้กระทำออกมาอย่างไว้
สำนึก เปรียบเสมือนว่าภาวะความจำเป็นภายในไม่
จำเป็นต้องแสดงรูปร่างหรือสิ่งที่เป็นจริงแต่อย่างใด
เพราะการแสดงรูปทรงแบบนามธรรม มีอิสระเสรี
อย่างไม่มีวันจบสิ้น

2. การปาดป้ายสีโดยฉับพลัน การระบายสีใช้กลวิธีการระบายสีที่สด และการที่ลากป้าย กระชากอย่างรวดเร็ว รุนแรงและฉับพลัน วิธีการสร้างรูปทรงเป็นการสร้างสรรค์อย่างอัตโนมัติ สามารถถ่ายทอดพลังอารมณ์ความรู้สึกจากภายในได้อย่างเต็มที่และรุนแรง ร่างกายของรูปภาพมีลักษณะรูปร่างที่ไม่สมบูรณ์แต่เพิ่มความเป็นอิสระ ร่างกายและรูปทรงจึงอยู่นอกเหนือของหลักกายวิภาค ร่างกายหรือรูปทรงส่วนใหญ่ถูกตัดทอนหรือถูกทำลายสลายหายไป นอกจากนี้การสร้างรูปทรงมักจะใช้สีดำหรือสีเข้มตัดจากเส้นอย่างรุนแรง รวดเร็วและฉับพลัน เพื่อการสร้างรูปทรงอย่างอัตโนมัติ เป็นการทำงานในลักษณะปล่อยจิตได้สำนึกออกมา เป็นการเขียนภาพแบบสดๆ และปาดป้ายสีอย่างฉับพลันทันที

3. การวาดภาพด้วยกลวิธีที่ไม่ใช่แปรง และพู่กันระบาย ลักษณะสำคัญที่ใช้สร้างสรรค์ผลงานได้แก่ ลักษณะการไหลย้อยของสี ซึ่งอาจเกิดจากการใช้สีที่เปียกและฉ่ำ บางส่วนของภาพเกิดการไหลของสีเป็นทาง และบางส่วนก็กระเด็นกระจายไปทั่วภาพ บางครั้งก็ใช้การสลัดสีอย่างรวดเร็วและรุนแรง หรือการใช้สีกระป๋องหยอดราดบนผืนผ้าใบซึ่งวางนอนราบกับพื้น ซึ่งคล้ายคลึงกับวิธีการของจิตรกรชาวอินเดียในแถบทางซีกตะวันออกของสหรัฐอเมริกา การหยดสีให้มีลักษณะเป็นจุดๆ เป็นผลงานที่เห็นคุณค่าของน้ำหนัก อ่อนแก่องค์ประกอบ และแสงสี ว่ามีความสำคัญอย่างสูงต่อการเข้าถึงประสบการณ์ของผู้ชม เป็นการแสดงออกจากความรู้สึกส่วนตัวมากกว่าแสดงเรื่องอื่นใด การระบายสีมีลักษณะเหมือนกับว่าไม่มีการเริ่มต้นและไม่มีความสิ้นสุด เป็นวิธีการอัตโนมัติเหมือนกับการปลดปล่อยจินตนาการของศิลปิน ทำให้สามารถค้นหาสภาวะความเป็นสากลจักรวาลซึ่งซ่อนอยู่ในจิตได้สำนึกได้อย่างอิสระ ศิลปินสามารถแสดงออกได้อย่างอิสระ ด้วยความกล้าเสี่ยง กล้าทดลอง ด้วยวิธีการที่ไม่มีขอบเขตจำกัด

4. ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมเนื้อหาภาพเปลือยกับการสำแดงพลังอารมณ์แนวนามธรรม การระบายสีส่วนใหญ่ใช้แปรงขนาดใหญ่ระบายอย่างอิสระ สีลาและรอยแปรงที่เกิดขึ้นหนักแน่น รุนแรง และรวดเร็ว การระบายสีใช้สีสด ร่างกายของรูปภาพมีลักษณะที่ไม่สมบูรณ์ เป็นการเขียนภาพแบบสดๆ บางครั้งก็ใช้การสลัดสีอย่างรวดเร็วและรุนแรง หรือการหยดสีให้มีลักษณะเป็นจุดๆ เป็นการแสดงออกจากความรู้สึกส่วนตัว สามารถถ่ายทอดพลังอารมณ์ความรู้สึกจากภายในได้อย่างเต็มที่และรุนแรง

ภาพผลงานสร้างสรรค์

ภาพที่ 1

ชื่อภาพ Nude No. 1

ปีที่สร้าง 2013

เทคนิค/ขนาด สีอะคริลิคบนผ้าใบ 90x120 cm.

ภาพที่ 2

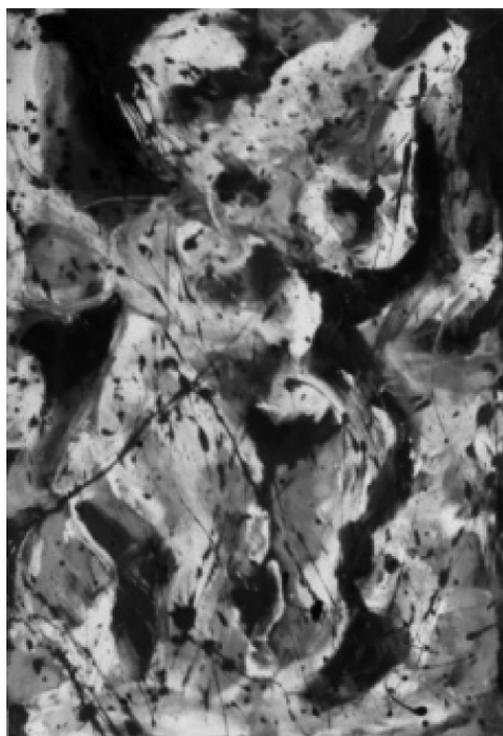

ชื่อภาพ Nude No. II

ปีที่สร้าง 2013

เทคนิค/ขนาด สีอะคริลิคบนผ้าใบ 90x120 cm.

ภาพที่ 3

ชื่อภาพ Nude No. III

ปีที่สร้าง 2013

เทคนิค/ขนาด สีอะคริลิคบนผ้าใบ 90x120 cm.

ภาพที่ 4

ชื่อภาพ Nude No. IV

ปีที่สร้าง 2013

เทคนิค/ขนาด สีอะคริลิคบนผ้าใบ 90x120 cm.

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1.1 การใช้สีแปร่งพยายามสร้างเรื่องของระยะและมิติให้มากขึ้น รูปทรงควรลดทอนให้มาก ควรใช้สีแปร่งให้มีหลากหลายขนาด เนื้อหาของภาพ รอยแปร่ง หรือเส้นที่ปรากฏต้องมีมิติค่อนข้างชัดเจน ควรทำให้ภาพเคลื่อนไหว สนุกสนาน และรุนแรงมากยิ่งขึ้น ควรใช้แปร่งที่ปาดป้ายอย่างรวดเร็ว และรุนแรงในแบบไร้กรอบ และควรทำอย่างต่อเนื่องเรื่อยๆ ไป

1.2 การปาดป้ายสีโดยฉับพลัน รูปทรงที่ปรากฏต้องเริ่มจากชัดแล้วค่อยๆ ลดทอนรูปทรงด้วยBlending หรือขยี้ให้เกิดลักษณะพรมัว ลักษณะรูปทรงควรบิดเบี้ยว ไร้รูปแบบให้มากที่สุด การใช้สีควรจะหลากหลาย พยายามศึกษาเรื่ององค์

ประกอบสี สีเขียวและทดลองให้มาก ทำสเก็ตบอยๆ เป็นประจำ ค่อยๆ ลบฟอรั่ม พยายามใช้ฝีแปรงให้ลื่นไหล รวดเร็ว และจับพู่กันเปรียบเสมือนการไต่รถองโดยไม่ต้องใช้เวลา

1.3 การวาดภาพด้วยกลวิธีที่ไม่ใช้แปรงและพู่กันระบาย พยายามทดลองทำด้วยกลวิธีที่หลากหลาย และเก็บข้อมูลให้มากๆ แล้วทุกอย่างก็จะถูกนำมาเชื่อมโยงเข้ากับผลงานโดยอัตโนมัติ ควรใช้วัสดุที่หลากหลาย ต้องกล้าสัมผัสสี แล้วลากให้ลื่นไหลไปตามที่ตามองเห็นส่งไปยังสมอง แล้วสมองควบคุมให้มือทำตามคำสั่ง เพราะลักษณะเทคนิคและกลวิธีจะสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกในการสำแดงพลังอารมณ์ที่รวดเร็วจับพู่กัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การใช้ฝีแปรง ควรใช้ฝีแปรงให้เหมาะสมกับการสร้างสรรค์ผลงาน พยายามลดทอนรูปทรงให้เป็นนามธรรม รอยฝีแปรงควรจะลื่นไหล ชับซ้อน ขนาดของแปรงให้มีขนาดหลากหลาย เล็กบ้างใหญ่บ้าง พยายามใช้แปรงให้อิสระและไร้กรอบ

2.2 การปาดป้ายสีโดยจับพู่กัน พยายามสลายรูปทรงเอาแต่อารมณ์, สี, บรรยากาศ และจินตนาการ เนื้อหาที่จะนำมาสร้างสรรค์ควรจะทำทดลองทำและเก็บข้อมูลให้มาก พยายามลดความกังวลใจในการจัดองค์ประกอบ พยายามแหวกแนวออกไป ตัดรายละเอียดออกไปให้เหลือเพียงนิยามที่สื่อให้รู้ว่างานที่สร้างสรรค์ต้องการนำเสนอในสิ่งใด

2.3 การวาดภาพด้วยกลวิธีที่ไม่ใช้แปรงและพู่กันระบาย พยายามค้นหาวัดศุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานให้มีความหลากหลาย ทดลองทำและเก็บข้อมูลให้มากๆ ต้องมีความกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง และกล้าที่จะใช้กลวิธีใหม่ๆ ให้ผลงานมีความเป็นอิสระและไร้กรอบ ขอบเขต

เอกสารอ้างอิง

- กิติมา อมรทัต. (2532). *ประวัติจิตรกรรม (จากถ้ำถึงสมัยปัจจุบัน)*. กรุงเทพฯ : การศาสนา กรมศาสนา.
- กำจร สุนพงษ์ศรี. (2523). *ศิลปะสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กำจร สุนพงษ์ศรี. (2524). *ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก*. กรุงเทพฯ : คาร์เดียเพรสบุ๊ค.
- จิระพัฒน์ พิตรปรีชา. (2545). *โลกศิลปะศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์.
- น.ณ.ปากน้ำ. (2542). *วิวัฒนาการของศิลปะ*. กรุงเทพฯ : 2020 เวิลด์มีเดีย.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2527). *ศิลปะร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ : วัฒนธรรมา.
- อารีย์ สุทธิพันธ์. (2528). *ศิลปะนิยม*. กรุงเทพฯ : กระจาดสา.
- อัศนีย์ ชูอรุณ. (2535). *สัดส่วนของรูปเปลือยแบบอุดมคติ*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เซอร์เบอร์รีด ริด. (2540). *ความหมายของศิลปะ*. กรุงเทพฯ : องค์การคำคำครุสภา.
- Frances Borgello. (2002). *Reclining Nude*. London : CS.